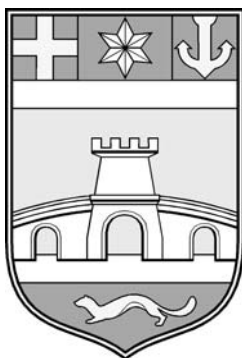

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU
I PROBLEMATICI BILJNE
PROIZVODNJE NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije*
- *HGK Županijska komora Osijek*
- *Savjetodavna služba Podružnica Osječko-baranjske županije*

Osijek, lipnja 2016.

INFORMACIJA O STANJU I PROBLEMATICI BILJNE PROIZVODNJE NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

UVOD

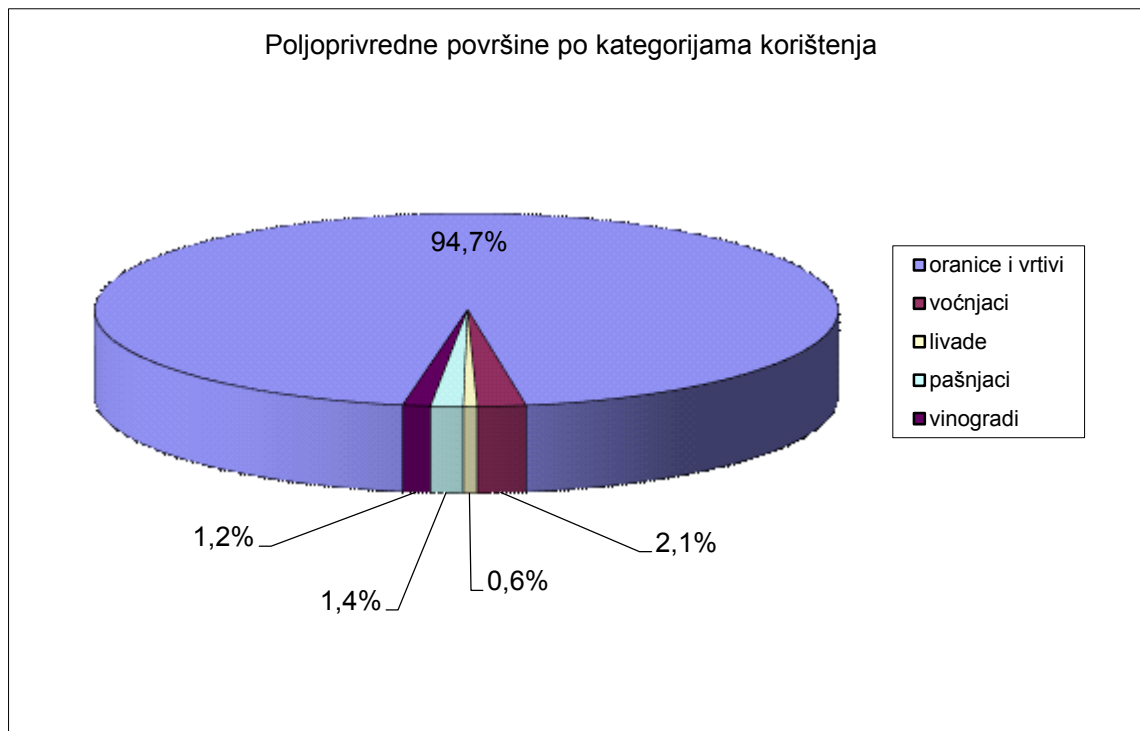
Osnovni zadatak suvremene poljoprivredne proizvodnje je postizanje visokih i kvalitetnih prinosa gajenih biljaka. Time, s jedne strane, poljoprivredni proizvođač ostvaruje rentabilnu proizvodnju i dobar dohodak, a s druge strane to pridonosi povećanju ukupnog fonda hrane koja sve više postaje stratejska sirovina današnjeg svijeta.

Područje Osječko-baranjske županije predstavlja jedno od najintenzivnijih područja biljne poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj. Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (Površina obrađenog poljoprivrednog zemljišta u Arkodu na dan 22. rujna 2015. godine) Republika Hrvatska ima 1.098.368,84 ha obrađenih poljoprivrednih površina, a Osječko-baranjska županija 212.095 ha obrađenih poljoprivrednih površina.

1. STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH POVRŠINA

Od ukupno obrađenih poljoprivrednih površina Osječko-baranjske županije najveći udio predstavljaju oranice i vrtovi kojih ima 94,7%, zatim voćnjaci sa 2,1%, pašnjaci 1,4%, vinogradi 1,2% i livade 0,6%.

Grafikon 1.

Uvidom u podatke o strukturi obrađenog poljoprivrednog zemljišta s cjelokupnog područja Osječko-baranjske županije objavljenih u statističkom izvješću Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, razvidno je kako su ukupno obrađene poljoprivredne površine Osječko-baranjske županije 212.095 hektara i sastoje se od:

-	Oranica i vrtova	200.892 ha
-	Voćnjaka	4.510 ha
-	Vinograda	2.600 ha
-	Livada	1.242 ha
-	Pašnjaka	2.851 ha.

2. KLIMATSKO - EDAFSKI UVJETI PROIZVODNJE 2015. GODINE

Vremenske prilike su jedan od dominantnih faktora biljne proizvodnje. Klima je prosječno stanje atmosfere nekog mjesta ili kraja koja se ustanovljava na temelju višegodišnjih meteoroloških podataka. Na klimu nije moguće izravno utjecati i ona je jedan od ograničavajućih faktora u biljnoj proizvodnji i postizanju visokih i stabilnih prinosa. Karakteristika klime Osječko-baranjske županije su topla ljeta, hladne i snježne zime s glavnim oborinskim maksimumom krajem proljeća i početkom ljeta i sporednim u jesen. Primjenom odgovarajuće agrotehnike moguće je do određene granice ublažiti pojedine klimatske elemente.

Tablica 1. Klimatsko-edafski uvjeti proizvodnje u 2015. godini (područje Osijek-Čepin)

Mjesec	Dekada	Min.temperatura na 5cm visine od tla (°C)	Oborine mm	Temperatura zraka na 200 cm (°C)		
		srednja		min	max	srednja
Travanj	I	-1,0	5,6	1,6	13,3	7,5
	II	2,1	3,3	5,7	21,1	13,5
	III	5,1	4,0	8,5	22,1	15,2
			12,9			
Svibanj	I	8,6	12,1	12,0	25,5	19,2
	II	9,1	8,7	12,1	25,1	19,0
	III	9,4	92,6	11,3	20,3	15,5
			113,4			
Lipanj	I	10,2	0,4	15,0	29,1	22,9
	II	12,0	5,3	15,8	27,5	21,5
	III	9,4	11,4	11,6	24,7	17,9
			17,1			
Srpanj	I	12,7	7,6	16,0	31,4	24,3
	II	14,6	4,1	17,8	32,2	25,9
	III	15,2	13,9	17,6	30,0	23,6
			25,6			
Kolovoz	I	14,4	46,2	16,8	32,4	25,4
	II	14,9	37,1	17,7	31,0	24,0
	III	13,7	22,5	16,0	28,7	22,0
			105,8			
Rujan	I	10,7	14,8	13,4	24,2	18,4
	II	12,7	8,9	14,8	28,3	21,2
	III	9,3	17,4	10,7	18,3	14,1
			41,1			
Ukupno			315,9			

Izvor podataka: Državni hidrometeorološki zavod, Služba za motrenje vremena i klime

U tablici 1. prikazani su podaci za 2015. godinu o minimalnim temperaturama na 5 cm visine od tla, količini oborina i temperaturi zraka na 200 cm. Obilježje vegetacijske 2015. godine je prosječna količina oborina i prosječne temperature zraka.

3. PROLJETNA SJETVA 2015. GODINE NA POVRŠINAMA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Sjetva pripada među najvažnije agrotehničke mjere u biljnoj proizvodnji. Greške koje se naprave u sjetvi su nenadoknadive i kasnije se ne mogu ispraviti. Prilikom sjetve treba obratiti pozornost na izbor sorte, kvalitetu sjemena, vrijeme, način i dubinu sjetve, količinu sjemena za sjetvu i sklop.

3.1. Pregled proljetne sjetve po kulturama

Tablica 2. Struktura proljetne sjetve po kulturama u 2015. godini

Kultura	Zasijano (ha)	% u sjetvi
Kukuruz merkantilni	83.700	61,0
Kukuruz sjemenski	5.000	3,6
Šećerna repa	10.000	7,3
Soja	20.000	14,6
Suncokret	10.000	7,3
Jare žitarice	3.000	2,2
Povrće	3.000	2,2
Ostale kulture	2.000	1,4
Krmno bilje novo	500	0,4
UKUPNO	137.200	100

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Kako je vidljivo iz tablice 2. proljetna sjetva je obavljena na 137.200 ha. U strukturi plana proljetne sjetve i dalje najviše učešća ima kukuruz merkantilni sa 61,0%, zatim soja sa 14,6%, šećerna repa sa 7,3% te suncokret sa 7,3%.

3.2. Materijalne pretpostavke za realizaciju proljetne sjetve 2015. godine

3.2.1. Tržište sjemena

Proizvođači i dorađivači sjemena s našeg područja i drugih dijelova Republike Hrvatske, kao i uvoznici za potrebe domaćeg tržišta osigurali su dovoljne količine sortnog sjemena kukuruza (Pioneer, BC, OSSK, KWS), jarog ječma, zob, soje, suncokreta, šećerne repe, djetelinsko-travnih smjesa, lucerne, te sjemena povrća.

Kao ilustraciju kretanja cijena sjemenske robe donosimo cjenik Poljoprivrednog instituta Osijek, kao najvećeg dorađivača i kreatora sortnog sjemena u Županiji (tablica 3. i 4.).

Tablica 3. Cijene sjemenske robe Poljoprivrednog instituta Osijek (Cijena u kunama s PDV-om)

Sjeme	Količina	Cijena
Sjeme soje	1 kg	6,50 kn
Sjeme jarog graška	1 kg	6,20 kn
Jari ječam	1 kg	3,40 kn

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Tablica 4. Cjenik OS hibrida kukuruza (Cijena u kunama s PDV-a)

Cjenovna grupa	FAO grupa	HIBRID	Predprodajna akcija	Cijena (kuna)
PAKIRANJE OD 25 000 ZRNA				
I.	300	OS398 (novo)	TRETMAN SJEMENA INSEKTICIDOM GRATIS	310,00
	400	OSSK403 (novo)		
	400	Drava 404		
	500	OD 502 (novo)		
	500	OSSK 515 (novo)		
	600	OSSK 617		
	600	OSSK 635 (novo)		
II.	200	OS 2983		280,00
	600	OS 665 (novo)		
PAKIRANJE OD 40 000 ZRNA (za površinu od 1 kj)				
I.	400	OS 499	5 000 ZRNA GRATIS	430,00
	500	OSSK 596		
III.	500	OSSK 552		360,00

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

3.2.2. Tržište mineralnim gnojivom

U Tvornici gnojiva "Petrokemija" d.d. Kutina tijekom mjeseca siječnja 2015. godine obavljen je remont postrojenja te je 3. veljače 2015. godine počela proizvodnja gnojiva. Unatoč činjenici što je Hrvatska poštanska banka 6. ožujka 2015. godine provela blokadu poslovnih računa Petrokemije d.d. koja je trajala nekoliko dana, zalihe mineralnih gnojiva i trenutna proizvodnja u potpunosti je bila dovoljna za opskrbu hrvatskog tržišta i tržišta u zemljama u okruženju za proljetnu sjetvu i prihranu ozimih kultura.

Radi kretanja cijena mineralnih gnojiva na svjetskom tržištu te smanjenja potražnje mineralnih gnojiva na domaćem tržištu, došlo je do smanjenja cijene mineralnih gnojiva. Cijene mineralnih gnojiva za proljetnu sjetvu 2015. godine, u odnosu na proljetnu sjetvu 2014. godine smanjene su za pojedina gnojiva od 3 do 10%.

U tablici 5. prikazane su cijene mineralnih gnojiva u "Petrokemiji" d.d., a novi cjenik primjenjivao se od 26. siječnja 2015. godine.

Tablica 5. Cjenik mineralnih gnojiva

Asortiman	Proizvođačka cijena	PDV 25%	Prodajna cijena kn/t	Smanjenje u odnosu na proljeće 2014.
UREA 46 % N	2.854,00	713,50	3.567,50	9,0%
KAN N 27% +4,8 % MgO	1.916,00	479,00	2.395,00	5,0%
UAN 30% tekući	1.915,00	478,75	2.393,75	8,2%
NPK GNOJIVA				
20 - 10 - 10	2.508,00	627,00	3.135,00	10,0%
15 - 15 - 15	2.717,00	679,25	3.396,25	9,0%
(SO ₃) 15 - 15 - 15(7)	2.717,00	679,25	3.396,25	

7 - 20 - 30	3.558,00	889,50	4.447,50	0,0%
5 - 15 - 30	2.998,00	749,50	3.747,50	3,0%
PK GNOJIVA				
20 - 30	3.228,00	807,00	4.035,00	

Izvor podataka: Petrokemija d.d. Kutina

Obrađena podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

3.3. Uvjeti ugovaranja proizvodnje ratarskih kultura

3.3.1. Jari pivarski ječam

Slavonija slad d.o.o. Nova Gradiška jedina je tvrtka u Republici Hrvatskoj koja proizvodi pivarski slad te za njihove potrebe Poljoprivredno prehrambeni kompleks d.o.o. iz Nove Gradiške ugovora proizvodnju ozimog i jarog pivarskog ječma. U 2015. godini na području Osječko-baranjske županije ugovorili su proizvodnju ozimog ječma na 2.600 ha, a proizvodnju jarog ječma na 700 ha.

Poljoprivredno prehrambeni kompleks d.o.o. svoje proizvođače je kreditirao svim potrebnim repromaterijalom za proizvodnju, pružao potrebne tehnološke savjete te osigurao siguran otkup i isplatu putem ugovora o proizvodnji.

Otkupna cijena jarog pivarskog ječma prema ugovoru za 2015. godinu bazirala se na ovogodišnjoj cijeni pšenice prema TISUP-u, uvećanoj za 5, 15 ili 20 % ovisno o sorti. Također, financirali su troškove prijevoza proizvođačima iz Osječko-baranjske županije do silosa u Novoj Gradišci u iznosu od 80 kn/t.

3.3.2. Šećerna repa

Sjetvu šećerne repe na poljima Osječko-baranjske županije ugovaraju sve tri šećerane (Tvornica šećera Osijek, Viro Tvornica šećera i Sladorana Županja). Tvornica šećera Osijek za proljetnu sjetvu 2015. ugovorila je proizvodnju na 10.000 hektara te je kod ugovaranja proizvodnje proizvođačima osigurala sjeme šećerne repe, zaštitna sredstva i mineralno gnojivo.

3.3.3. Suncokret

Tvornica ulja Čepin d.o.o. u 2015. godini ugovorila je proizvodnju suncokreta na 10.000 ha.

Proizvodnju suncokreta su kreditirali s 3.500,00 kn/ha (bez PDV-a). Beskamatno su kreditirali sjeme i sredstva za zaštitu, a mineralno gnojivo uz kamatu prema dogovoru s Petrokemijom d.o.o. Kutina. Suncokret se otkupljivao po tržišnim uvjetima koji su bili u vrijeme žetve.

3.3.4. Soja

Na području Osječko-baranjske županije proizvodnju zrna soje uglavnom ugovara Agrokor d.d. Zagreb koji ima već razgranatu mrežu proizvođača s kojima ima dugogodišnju suradnju, a kreditirali su proizvođače s kojima su ugovorili proizvodnju s 3.500,00 kn/ha do 4.000,00 kn/ha. Proizvodnju soje ugovarali su i Žito d.o.o., Granolio d.d., Osatina grupa d.o.o. i Fermopromet d.o.o. Cijene repromaterijala bile su proizvođačke prema važećim cjenicima dobavljača, a otkupna cijena je tržišna u vrijeme žetve.

4. PROGLAŠENJE ELEMENTARNE NEPOGODE NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda ("Narodne novine" broj 73/97.), utvrdio je pojam elementarne nepogode, propisao mjere zaštite, prava i dužnosti sudionika zaštite, procjenu nastale štete i način pružanja pomoći stradalim područjima.

Elementarnom nepogodom, u smislu ovoga Zakona, smatra se iznenadna velika nesreća koja prekida normalno odvijanje života, uzrokuje žrtve, štetu većeg opsega na imovini i/ili njen gubitak, te štetu na infrastrukturi i/ili okolišu, u mjeri koja prelazi normalnu sposobnost zajednice da ih sama otkloni bez pomoći. Elementarnu nepogodu uzrokuju prirodni, tehnički, tehnološki ili biološki događaji.

Elementarnom nepogodom smatraju se i požari, poplave, suše, tuča, jaki mrazovi, izvanredno velika visina snijega, snježni nanosi i lavine, nagomilavanje leda na vodotocima, odroni zemljišta i druge pojave takva opsega koje, ovisno o mjesnim prilikama, uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području.

U skladu sa Zakonom o zaštiti od elementarnih nepogoda i Metodologijom za procjenu štete od elementarnih nepogoda ("Narodne novine" broj 96/98.), elementarna nepogoda može se proglasiti za štete koje su uzrokovane elementarnim nepogodama, a koje su nastale kao izravna (direktna) šteta. Izravna šteta jest šteta koja je neposredno nanijeta sredstvu odnosno dobru i utvrđuje se za sljedeće skupine dobara: građevine, opremu, zemljišta, dugogodišnje nasade, šume, stoku, obrtna sredstva, ostala sredstva i dobra.

Župan proglašava elementarnu nepogodu na području pojedinih jedinica lokalne samouprave ili na području cijele Županije, a obzirom na opseg posljedica i na temelju prvih priopćenja gradskih i općinskih povjerenstava za procjenu štete.

Prva priopćenja u skladu s Metodologijom za procjenu štete od elementarnih nepogoda sadrže podatke o vrsti nepogode, veličini područja, oštećenoj imovini, posljedicama za stanovništvo i gospodarstvo te prvu procjenu štete s količinskim i novčanim pokazateljima. Šteta se prijavljuje u roku od osam dana od dana kada je nastala, a ako je nastajala u duljem razdoblju kao što su poplave ili suše, za početak nepogode uzima se dan proglašenja elementarne nepogode.

Procjena štete od elementarnih nepogoda u pravilu obavlja se odmah ili u najkraćem roku nakon nastanka ili njezinih prvih posljedica. Za ostvarivanje pomoći iz Državnog proračuna potrebno je da je jačina, opseg i posljedica takva da prelazi mogućnost lokalne samouprave da ih sama ukloni, da je poremećeno obavljanje gospodarske djelatnosti i odvijanje života uopće, da je elementarna nepogoda umanjila prinose pojedinih kultura za preko 30% po hektaru prema trogodišnjem prosjeku, da je potvrđena vrijednost ukupne štete veća od 20% proračuna jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu i da je vrijednost štete potvrđena.

Nakon proglašenja elementarne nepogode općinska i gradska povjerenstva za procjenu štete od elementarnih nepogoda utvrđuju štetu na svom području, te dostavljaju obrađene podatke u roku od 50 dana od početka elementarne nepogode Županijskom povjerenstvu za procjenu šteta od elementarnih nepogoda, koje utvrđuje ukupnu štetu na području Županije te dostavlja konačno izvješće Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od početka elementarne nepogode.

Radi kontinuiranog praćenja i analize podataka o elementarnim nepogodama u Republici Hrvatskoj, Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda ustrojilo je 2014. godine primjenu jedinstvenog računalnog programa "Registar šteta od elementarnih nepogoda" putem kojega se unose svi navedeni podaci.

Registar šteta sadrži podatke koji se odnose na vrstu šteta, vrijeme nastanka elementarne nepogode, štete po vrstama korisnika (fizičke i pravne osobe) te područje koje je zahvaćeno elementarnom nepogodom. Sadrži evidenciju svih prijavljenih šteta na području proglašenja elementarne nepogode na jednom mjestu, omogućuje veću preciznost pri unosu podataka te smanjuje mogućnost pogrešnog zbrajanja više vrsta unesenih šteta.

Sagledavajući stanje i opseg posljedica nastalih djelovanjem nepovoljnih vremenskih uvjeta velike količine oborina došlo je do izlivanja kanala i rijeka na području gradova Belišća i Đakovo te općina Đurđenovac, Magadenovac, Podravska Moslavina i Viljevo, a što je izazvalo štete kod fizičkih i pravnih osoba na poljoprivrednim kulturama, dugogodišnjim nasadima, stambenim i gospodarskim objektima. Župan Osječko-baranjske županije je Rješenjem od dana 3. lipnja 2015. godine proglasio stanje elementarne nepogode - poplave za područje gradova Belišće i Đakovo te općina Đurđenovac, Magadenovac, Podravska Moslavina i Viljevo.

Zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta dugotrajne količine oborina koje su padale u razdoblju od 20. do 28. svibnja 2015. godine došlo je do izlivanja rijeka Karašice i Vučice na području Grada Valpovo, što je izazvalo štete kod fizičkih i pravnih osoba na poljoprivrednim kulturama. Župan Osječko-baranjske županije je Rješenjem od dana 4. lipnja 2015. godine proglasio stanje elementarne nepogode - poplave za područje Grada Valpovo.

S obzirom na razmjernost štete zbog djelovanja nepovoljnih vremenskih uvjeta tuče koja je dana 9. lipnja 2015. godine zahvatila područje Grada Donjeg Miholjca uz rijeku Dravu, rudine Hobod i Zabara te dio područja prema naselju Ivanovo, a što je izazvalo štete kod fizičkih i pravnih osoba na poljoprivrednim kulturama, župan Osječko-baranjske županije je Rješenjem od dana 16. lipnja 2015. godine proglasio stanje elementarne nepogode - tuče za područje Grada Donjeg Miholjca.

Sagledavajući stanje i opseg posljedica nastalih djelovanjem nepovoljnih vremenskih uvjeta izrazito visokih temperatura koji su povezani s nedostatkom vode u tlu, a što je izazvalo štete kod fizičkih i pravnih osoba na području Osječko-baranjske županije, župan je Rješenjem od dana 4. kolovoza 2015. godine proglasio stanje elementarne nepogode - suše za poljoprivredne kulture zasijane u proljetnoj sjetvi 2015. godine, te povrtne i voćarske kulture.

Na temelju dostavljenih konačnih izvješća gradskih i općinskih povjerenstava za procjenu štete od elementarnih nepogoda, Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda izradilo je konačnu procjenu štete od elementarnih nepogoda - poplava, tuče i suše za područje Osječko-baranjske županije, a šteta je potvrđena u ukupnom iznosu od 570.851.435,65 kuna. Od toga ukupnog iznosa šteta kod fizičkih osoba iznosila je 395.218.585,01 kuna, a kod pravnih osoba u iznosu 175.632.850,64 kuna.

Ukupna šteta od poplava utvrđena je za područje gradova Belišće, Đakovo i Valpovo te općina Đurđenovac, Magadenovac, Podravska Moslavina i Viljevo u iznosu od 104.860.188,72 kuna, a od toga je šteta na poljoprivrednim kulturama utvrđena u iznosu od 104.580.766,17 kuna dok je šteta na građevinama, dugogodišnjim nasadima, stočarstvu, ribnjacima i divljači te ostalim obrtnim sredstvima utvrđena u iznosu 279.422,55 kuna.

Ukupna šteta od tuče koja je dana je dana 9. lipnja 2015. godine zahvatila područje Grada Donjeg Miholjca utvrđena je u iznosu od 9.816.054,80 kuna i to sve na poljoprivrednim kulturama.

Ukupna šteta od suše utvrđena je za područje gradova Beli Manastir, Belišće, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Osijek i Valpovo te općina Antunovac, Bilje, Bizovac, Čeminac, Čepin, Darda, Draž, Drenje Đurđenovac, Erdut, Ernestinovo, Feričanci, Gorjani, Jagodnjak, Kneževi Vinogradi, Koška, Levajska Varoš, Magadenovac, Marijanci, Petlovac, Podgorač, Podravska Moslavina, Popovac, Punitovci, Satnica Đakovačka, Semeljci, Stirzivojna, Šodolovci, Trnava, Viljevo, Viškovci, Vladislavci i Vuka u iznosu od 456.175.192,13 kuna, a od toga je šteta na poljoprivrednim kulturama utvrđena u iznosu od 455.440.275,53 kuna dok je šteta na dugogodišnjim nasadima utvrđena u iznosu 734.916,60 kuna.

Tablica 6. Ukupno utvrđene štete od poplava, tuče i suše na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA		UKUPNO UTVRĐENE ŠTETE Rješenje od 3. lipnja, 4. lipnja, 16. lipnja i 4. kolovoza 2015. godine		
		FIZIČKE OSOBE	PRAVNE OSOBE	UKUPNO
1.	Beli Manastir	2.322.258,03	1.635.874,67	3.958.132,70
2.	Belišće	7.074.159,17	2.782.921,43	9.857.080,60
3.	Donji Miholjac	24.869.127,56	3.550.579,45	28.419.707,01
4.	Đakovo	49.850.177,45	3.846.038,76	53.696.216,21
5.	Našice	5.740.178,37	4.533.435,38	10.273.613,75
6.	Osijek	5.771.893,62	5.260.455,71	11.032.349,33
7.	Valpovo	10.828.069,82	13.277.532,83	24.105.602,65
8.	Antunovac	4.419.268,11	3.704.664,80	8.123.932,91
9.	Bilje	11.112.532,16	7.503.149,58	18.615.681,74
10.	Bizovac	9.110.259,85	6.097.088,03	15.207.347,88
11.	Čeminac	5.461.355,84	5.246.295,31	10.707.651,15
12.	Čepin	10.869.137,90	8.119.486,72	18.988.624,62
13.	Darda	6.209.388,52	3.783.697,66	9.993.086,18
14.	Draž	4.872.632,62	3.633.849,75	8.506.482,37
15.	Drenje	14.960.691,40	5.129.905,77	20.090.597,17
16.	Đurđenovac	15.683.109,10	3.892.135,15	19.575.244,25
17.	Erdut	17.604.512,22	6.763.146,77	24.367.658,99
18.	Ernestinovo	7.917.694,70	1.453.565,68	9.371.260,38
19.	Feričanci	808.017,78	701.143,40	1.509.161,18
20.	Gorjani	5.496.284,83	2.874.139,53	8.370.424,36
21.	Jagodnjak	11.294.894,42	6.970.343,66	18.265.238,08
22.	Kneževi Vinogradi	13.160.078,57	15.329.101,48	28.489.180,05
23.	Koška	11.038.521,61	6.041.694,40	17.080.216,01
24.	Levanjska Varoš	1.628.121,81	805.614,37	2.433.736,18
25.	Magadenovac	14.656.589,21	6.643.767,53	21.300.356,74
26.	Marijanci	5.850.052,44	2.919.055,37	8.769.107,81
27.	Petlovac	6.786.234,94	5.635.060,72	12.421.295,66
28.	Podgorač	9.487.582,55	6.687.246,53	16.174.829,08
29.	Podravska Moslavina	18.320.297,55	1.727.089,87	20.047.387,42
30.	Popovac	1.608.518,95	2.699.686,49	4.308.205,44
31.	Punitovci	7.198.595,52	2.170.303,53	9.368.899,05
32.	Satnica Đakovačka	5.441.769,81	3.043.373,29	8.485.143,10
33.	Semeljci	16.867.962,53	3.305.052,00	20.173.014,53
34.	Strizivojna	1.970.951,74	11.642,58	1.982.594,32
35.	Šodolovci	10.723.708,63	2.350.393,91	13.074.102,54
36.	Trnava	6.195.151,52	7.696.313,35	13.891.464,87
37.	Viljevo	17.997.847,51	5.497.299,38	23.495.146,89
38.	Viškovci	6.416.669,09	58.689,82	6.475.358,91
39.	Vladislavci	3.572.288,14	2.074.897,63	5.647.185,77
40.	Vuka	4.021.999,42	177.118,35	4.199.117,77
UKUPNO:		395.218.585,01	175.632.850,64	570.851.435,65

Izvor podataka: Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda Osječko-baranjske županije

5. ŽETVA I OTKUP PŠENICE RODA 2015. GODINE

Žetva pšenice počela je u drugoj polovici lipnja, a završila je oko 15. srpnja 2015. godine. Prinos pšenice iznosio je prosječno 6,00 t/ha, vlaga je bila manja od 12%, primjese do 5%, a hektolitarska masa od 79 do 80 kg/hl. U tablici 7. prikazana je proizvodnje pšenice, ječma, zobi i uljane repice u 2015. godini.

Tablica 7. Proizvodnje pšenice, ječma, zobi i uljane repice roda 2015. godine

KULTURA	Žetvena površina (hektara)	Prinos (t/ha)	Proizvodnja (tona)
Pšenica	48.000	6,00	288.000
Ječam ozimi	10.000	5,00	50.000
Zob ozima	1.000	4,00	4.000
Uljana repica	3.800	3,00	11.400

Izvor i obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

U tablici 8. prikazan je za pšenicu, ječam, zob i uljanu repicu usporedni pregled žetvenih površina, prinosa i proizvodnje za razdoblje od 2009. do 2015. godine.

Tablica 8. Pregled žetvenih površina, prinosa i proizvodnje od 2009. do 2015. godine

KULTURA	Žetvene površine u hektarima, prinosi i proizvodnja u tonama	godina						
		2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Pšenica	Žetvene površine	60.000	52.000	45.000	55.000	60.000	50.000	48.000
	Prinos	5,30	4,80	5,50	5,00	5,00	4,50	6,00
	Proizvedeno	318.000	249.600	247.500	275.000	300.000	225.000	288.000
Ječam	Žetvene površine	10.000	10.000	8.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	Prinos	5,00	4,50	5,00	4,50	4,50	4,50	5,0
	Proizvedeno	50.000	45.000	40.000	45.000	45.000	45.000	50.000
Zob	Žetvene površine	2.000	1.200	2.000	2.000	1.500	1.000	1.000
	Prinos	3,50	3,00	3,50	3,50	3,50	3,50	4,0
	Proizvedeno	7.000	3.600	7.000	7.000	5.250	3.500	4.000
Uljana repica	Žetvene površine	7.500	5.500	3.000	3.000	2.500	5.000	3.800
	Prinos	3,00	2,00	2,70	2,50	2,60	3,00	3,0
	Proizvedeno	22.000	11.000	8.100	7.500	6.500	15.000	11.400

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

5.1. Otkup pšenice na području Osječko-baranjske županije roda 2015. godine

Na području Osječko-baranjske županije žetva pšenice je obavljena na ukupnoj površini od 48.000 hektara, a požeto je ukupno 288.000 tona pšenice uz prosječni prinos od 6,00 t/ha, hektolitarsku težinu od 79 do 80 kg/hl, primjese do 5% i vlagu manju od 12 %.

Otkup pšenice roda 2015. godine obavljao se po tržišnom modelu, a otkup su obavljale pravne osobe - organizatori otkupa. Cijena jednog kilograma pšenice sredinom srpnja 2015. godine na domaćem tržištu iznosila je od 1,05 do 1,15 kn/kg za pšenicu standardne kvalitete. Dodatno je plaćana pšenica s obzirom na kvalitetu, tj. postotak proteina u pšenici, tako da su otkupljivači za pšenicu koja

je imala više od 14% proteina i hektolitrom od 80 kg/hl (I klasa prema Kodeksu o otkupu žitarica i uljarica) plaćali nešto veću cijenu (1,27 kn/kg - 1,35 kn/kg).

Naime, Ministarstvo poljoprivrede u studenom 2014. godine objavilo je Kodeks otkupa žitarica i uljarica koji definira parametre otkupa, a Kodeks je stupio na snagu danom donošenja. Vođeno primjerima drugih članica EU, Ministarstvo je pristupilo izradi Kodeksa koji je naglasio kvalitetu žitarica i uljarica kao uvjet konkurentnosti na tržištu. Po Kodeksu prilikom otkupa pšenice primjenjuju se razredi kvalitete, pri čemu je postotak proteina odlučujući čimbenik.

Kodeks je preporuka proizvođačima za proizvodnju kvalitetne robe koja će biti konkurentna na tržištu Europske unije, a otkupljivačima preporuka vezana uz otkup, te će ujedno predstavljati temelj za sklapanje ugovora između proizvođača i otkupljivača. U Europskoj uniji standard po kojem se prodaje ili kupuje, dogovara se između kupaca i prodavatelja u okviru ugovora koji zajednički sklapaju i zaključuju, a temelji se na važećem Kodeksu pojedine države članice.

Obzirom da je Kodeks otkupa žitarica i uljarica donesen u studenom 2014. godine, nakon što su poljoprivredni proizvođači već zasijali pšenicu i nisu mogli prilagoditi sortiment pšenice za sjetvu novo donesenom Kodeksu, Skupština Osječko-baranjske županije je na svojoj 15. sjednici održanoj 7. srpnja 2015. godine povodom razmatranja Informacije o stanju i problematici biljne proizvodnje na području Osječko-baranjske županije upozorila na negativne posljedice primjene Kodeksa otkupa žitarica i uljarica, koji je donijelo i objavilo Ministarstvo poljoprivrede, na rentabilnost i u konačnici održivost poljoprivredne proizvodnje u žetvi 2015. godine.

Objavljen 14. studenog 2014. godine, Kodeks, koji među parametre otkupa kao odlučujući faktor utvrđivanja razreda kvalitete za pšenicu uvrštava postotak proteina, mijenja tržišne uvjete nakon zaključenih ugovora i već obavljene sjetve, onemogućujući time poljoprivredne proizvođače da vlastitu proizvodnju prilagode tržišnim uvjetima. Navedeni Kodeks je na štetu proizvođača i njime se pogoduje otkupljivačima i prerađivačima.

Ocjenjujući da je zbog narušavanja tržišnih zakonitosti, ali i održivosti poljoprivredne proizvodnje primjena donesenog Kodeksa o otkupu žitarica roda 2015. godine štetna, Skupština je zatražila od Ministra poljoprivrede da odloži njegovu primjenu za vrijeme neophodno za prilagođavanje poljoprivredne proizvodnje novim tržišnim uvjetima definiranim Kodeksom.

Međutim, otkup pšenice obavljan je sukladno donesenom Kodeksu, iako se poljoprivredni proizvođači nisu mogli prilagoditi kriterijima kvalitete iz Kodeksa, budući da je donesen nakon jesenske sjetve 2014. godine, tako da su samo rijetki poljoprivredni proizvođači čija je predana pšenica imala postotak proteina veći od 14% i hektolitarsku masu od 80 kg/hl ostvarili zadovoljavajuću cijenu pšenice.

Proizvođači pšenice bi u žetvi 2015. godine ostvarili veću cijenu pšenice od dobivene da se u otkupu pšenice primjenjivao Pravilnik o žitaricama, mlinskim i pekarskim proizvodima, tjestenini, tijestu i proizvodima od tijesta ("Narodne novine" broj 78/05., 135/09., 86/10. i 72/11.) donesen na temeljem članka 94. stavka 2. Zakona o hrani ("Narodne novine" broj 46/07), gdje je regulirano da se povećanje/smanjenje cijene određuje na temelju hektolitarske mase koja je u žetvi pšenice 2015. bila vrlo dobra. U članku 38. Zakona o hrani ("Narodne novine" broj 81/13. i 14/14.) navodi se da danom stupanja na snagu navedenog Zakona ostaje na snazi Pravilnik o žitaricama, mlinskim i pekarskim proizvodima, tjestenini, tijestu i proizvodima od tijesta ("Narodne novine" broj 78/05., 135/09., 86/10. i 72/11.).

U tablici 9. prikazani su razredi kvalitete pšenice iz Kodeksa otkupa žitarica i uljarica, koji se primjenjuju prilikom prodaje pšenice, gdje je za pšenicu postotak proteina odlučujući parametar.

Tablica 9.

Parametri	I klasa	II klasa	III klasa
Proteini u %	>14	12,5-14	10,5-12,4
Hektolitar u kg/hl	80	78	74
Vlaga u %	13,5	13,5	13,5
Primjese (crna) u %	Najviše 2	Najviše 2	Najviše 2
Ukupna primjese u %	Najviše 5	Najviše 5	Najviše 5

Izvor podataka: Ministarstvo poljoprivrede, Kodeks otkupa žitarica i uljarica (studeni 2014.)

6. BERBA KASNIH USJEVA RODA 2015. GODINE

Na poljima Osječko-baranjske županije berba kasnih usjeva obavljena je na 137.200 ha.

Tablica 10. Struktura površina jesenske berbe po kulturama

Kultura	Zasijano(ha)	% u sjetvi
Kukuruz merkantilni	83.700	61,0
Kukuruz sjemenski	5.000	3,6
Šećerna repa	10.000	7,3
Soja	20.000	14,6
Suncokret	10.000	7,3
Jare žitarice	3.000	2,2
Povrće	3.000	2,2
Ostale kulture	2.000	1,4
Krmno bilje novo	500	0,4
UKUPNO	137.200	100

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

U strukturi jesenske berbe prevladavao je merkantilni i sjemenski kukuruz na 88.700 ha ili na 64,6% površina. Industrijsko bilje (šećerna repa, soja, suncokret) požnjevene su s 40.000 ha ili 29,2% dok su ostale kulture požnjevene s 8.500 ha ili 6,2%.

6.1. Ostvareni prinosi kasnih usjeva roda 2015. godine

U berbi kasnih usjeva 2015. godine ostvareni su sljedeći prinosi:

Tablica 11. Prinosi kasnih usjeva roda 2015. godine

Kultura	Zasijane površine (ha)	Prosječni prinos (t/ha)	Ukupno tona
Kukuruz merkantilni	83.700	8,5	711.450
Šećerna repa	10.000	50,0	500.000
Suncokret	10.000	3,0	30.000
Soja	20.000	3,0	60.000

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Uz prosječan prinos 8,5 t/ha ostvarena je proizvodnja od 711.450 tona kukuruza, uz prinos od 50,0 t/ha proizvedeno je 500.000 tona šećerne repe, uz prinos od 3,0 t/ha proizvedeno je 30.000 tona suncokreta i uz prinos od 3,0 t/ha proizvedeno je 60.000 tona soje.

7. JESENSKA SJETVA 2015. GODINE

7.1. Procjena jesenske sjetve 2015. godine za ozime kulture u Osječko-baranjskoj županiji

Tablica 12. Kulture i površine u jesenskoj sjetvi 2015. godine

KULTURA	Zasijano
Pšenica	50.000
Ječam	12.000
Zob	1.000
Ostale ozime žitarice	500
Uljana repica	4.000
Krmno bilje (novo)	500
UKUPNO	68.000

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Na poljima Osječko-baranjske županije jesenska sjetva obavljena je na površini od 68.000 ha. Pšenicom je zasijano 50.000 ha, ječmom 12.000 ha, a uljanom repicom 4.000 ha.

U odnosu na jesensku sjetvu 2014. godine zasijano je 4.200 ha više površina, a što su omogućili povoljni vremenski uvjeti za pravovremenu obratu tla i sjetvu.

7.2. Očekivana proizvodnja važnijih ozimih kultura na poljima Osječko-baranjske županije

Obzirom na procjenu zasijanih površina u jesenskoj sjetvi 2015. godine na području Osječko-baranjske županije, može se očekivati sljedeća proizvodnja važnijih ozimih kultura pod pretpostavkom da će sljedeća vegetativna godina biti klimatsko-edafski prosječna, uz primjenu potrebnih agrotehničkih mjera.

Tablica 13. Očekivana proizvodnja ozimih usjeva

KULTURA	Sjetvena površina (ha)	Očekivani prinos t/ha	Očekivana ukupna proizvodnja tona
Pšenica	50.000	5,5	275.000
Ječam.	12.000	5,0	60.000
Zob	1.000	4,5	4.500
Uljana repica	4.000	3,0	12.000

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Uz planirani prinos od 5,5 t/ha planira se proizvesti 275.000 tona zrna pšenice. Osim pšenice koja je najviše zastupljena, na zasijanim površinama planira se proizvesti 12.000 tona uljane repice, 60.000 tona ječma i 4.500 tona zobi.

7.3. Materijalne pretpostavke za realizaciju jesenske sjetve

7.3.1. Tržište sjemena

Dorađivači sjemena u suradnji s Poljoprivrednim institutom Osijek, Agrigenitics d.o.o i BC Institut Zagreb osigurali su za potrebe domaćeg tržišta dovoljno kvalitetnog sortnog sjemena ozimih kultura. Prema cjeniku Poljoprivrednog instituta Osijek maloprodajne cijene ozimih kultura s PDV-om bile su sljedeće:

Tablica 14. Maloprodajne cijene sjemena

NAZIV KULTURE	CIJENA kn/kg
Pšenica	3,10
Ječam	3,10

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: HGK Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

7.3.2. Mineralna gnojiva

Tvornica mineralnih gnojiva "Petrokemija" d.d. Kutina osigurala je dovoljne količine gnojiva za jesensku sjetvu, a u tablici 15. prikazan je cjenik mineralnih gnojiva Petrokemije d.d. Kutina u rujnu 2015. godine.

Tablica 15. Cjenik mineralnih gnojiva

Asortiman	Proizvođačka cijena	PDV 25%	Prodajna cijena kn/t	Smanjenje u odnosu na proljeće 2014.
UREA 46 % N	2.854,00	713,50	3.567,50	9,0%
KAN N 27% +4,8 % MgO	1.916,00	479,00	2.395,00	5,0%
UAN 30% tekući	1.915,00	478,75	2.393,75	8,2%
NPK GNOJIVA				
20 - 10 - 10	2.508,00	627,00	3.135,00	10,0%
15 - 15 - 15	2.717,00	679,25	3.396,25	9,0%
(SO ₃) 15 - 15 - 15(7)	2.717,00	679,25	3.396,25	
7 - 20 - 30	3.558,00	889,50	4.447,50	0,0%
5 - 15 - 30	2.998,00	749,50	3.747,50	3,0%
PK GNOJIVA				
20 - 30	3.228,00	807,00	4.035,00	

Izvor podataka: Petrokemija d.d. Kutina

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

8. PROLJETNA SJETVA 2016. GODINE NA POVRŠINAMA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Sjetva pripada među najvažnije agrotehničke mjere u biljnoj proizvodnji. Greške koje se naprave u sjetvi su nenadoknadive i kasnije se ne mogu ispraviti. Prilikom sjetve treba obratiti pozornost na izbor sorte, kvalitetu sjemena, vrijeme, način i dubinu sjetve, količinu sjemena za sjetvu i sklop.

8.1. Pregled procjene proljetne sjetve po kulturama

Tablica 16. Struktura proljetne sjetve po kulturama u 2016. godini

Kultura	Zasijano(ha)	% u sjetvi
Kukuruz merkantilni	83.000	60,8
Kukuruz sjemenski	5.000	3,7
Šećerna repa	10.000	7,3
Soja	20.000	14,6
Suncokret	10.000	7,3
Jare žitarice	3.000	2,2
Povrće	3.000	2,2
Ostale kulture	2.000	1,5
Krmno bilje novo	500	0,4
UKUPNO	136.500	100

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Kako je vidljivo iz tablice 16. procjenjuje se da je proljetna sjetva obavljena na 136.500 ha. U strukturi plana proljetne sjetve i dalje najviše učešća ima kukuruz merkantilni sa 60,8%, zatim soja sa 14,6%, šećerna repa sa 7,3%, te suncokret sa 7,3%.

8.2. Materijalne pretpostavke za realizaciju proljetne sjetve 2016. godine

8.2.1. Tržište sjemena

Proizvođači i dorađivači sjemena s našeg područja i drugih dijelova Republike Hrvatske, kao i uvoznici za potrebe domaćeg tržišta osigurali su dovoljne količine sortnog sjemena kukuruza (Pioneer, BC, OSSK, KWS), jarog ječma, zob, soje, suncokreta, šećerne repe, djetelinsko-travnih smjesa, lucerne, te sjemena povrća.

Kao ilustraciju kretanja cijena sjemenske robe donosimo cjenik Poljoprivrednog instituta Osijek, kao najvećeg dorađivača i kreatora sortnog sjemena u Županiji (tablica 17. i 18.).

Tablica 17. Cijene sjemenske robe Poljoprivrednog instituta Osijek na dan 18. siječnja 2016., (Cijena u kunama s PDV-om)

Sjeme	Količina	Cijena
Sjeme soje	1 kg	7,30 kn
Sjeme jarog graška	1 kg	6,00 kn
Jari ječam	1 kg	3,40 kn
Lucerna	1 kg	58,00 kn

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Tablica 18. Cjenik OS hibrida kukuruza na dan 18. siječnja 2016. (Cijena u kunama s PDV-a)

Cjenovna grupa	FAO grupa	HIBRID	Predprodajna akcija	Cijena (kuna)
PAKIRANJE OD 25 000 ZRNA				
I.	300	OS 378	TRETMAN SJEMENA INSEKTICIDOM GRATIS	290,00
	300	OS 398		
	400	OSSK403		
	400	Drava 404		
	500	OD 505		
	500	OSSK 515		
	600	OSSK 617		
II.	200	OS 2983		260,00
	600	OS 665		
II.	200	OS 430		240,00
	600	OSSK 444		
PAKIRANJE OD 40 000 ZRNA (za površinu od 1 kj)				
I.	500	OSSK 596	5 000 ZRNA GRATIS	410,00
II.	400	OS 499		370,00
III.	500	OSSK 552		360,00

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

8.2.2. Tržište mineralnim gnojivom

U Tvornici gnojiva "Petrokemija" d.d. Kutina osigurana je dovoljna količina gnojiva za proljetnu sjetvu i prihranu ozimih kultura.

U tablici 19. prikazane su cijene mineralnih gnojiva u "Petrokemiji" d.d., a novi cjenik primjenjivao se od 26. siječnja 2016. godine

Tablica 19. Cjenik mineralnih gnojiva

Asortiman	Proizvođačka cijena	PDV 25%	Prodajna cijena kn/t
UREA 46 % N	2.506,00	626,50	3.132,50
KAN N 27% +4,8 % MgO prilirani	2.025,00	506,25	2.531,25
KAN N 27% +4,8 % MgO granulirani	2.025,00	506,25	2.531,25
UAN 30% tekući	1.690,00	422,50	2.112,50
NPK GNOJIVA			
20 - 10 - 10	2.456,00	614,00	3.070,00
15 - 15 - 15	2.986,00	746,50	3.732,50
(S) 15 - 15 - 15(3)	2.986,00	746,50	3.732,50
7 - 20 - 30	3.690,00	922,50	4.612,50
(MgO) 8 - 16 - 24	3.150,00	787,50	3.937,50
PK GNOJIVA			
20 - 20	2.862,00	715,50	3.577,50

Izvor podataka: Petrokemija d.d. Kutina

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Radi slabe prodaje gnojiva Petrokemija Kutina d.d. odobrala je popust za proljetnu sjetvu te je popust na UREA iznosio 12%, popust na NPK 15 - 15 - 15 iznosio je 10%, a popust na KAN iznosio je 7,5%.

8.2.3. Tržište zaštitnih sredstava

Tvrtke za proizvodnju zaštitnih sredstava i distributeri zaštitnih sredstava osigurali su dovoljne količine zaštitnih sredstava. Cijene zaštitnih sredstava su znatno veće u odnosu na cijene u Republici Srbiji i Bosni i Hercegovini što poskupljuje proizvodnju u Republici Hrvatskoj.

Stupanjem na snagu Pravilnika o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida i Zakona o održivoj uporabi pesticida Ministarstvo poljoprivrede bilo je obvezno uspostaviti sustav izobrazbe za profesionalne korisnike pesticida, savjetnike u prodaji pesticida i savjetnike u proizvodnji hrane te distributere.

Sukladno Zakonu o održivoj uporabi pesticida ("Narodne novine" broj 14/14.) i Pravilniku o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida ("Narodne novine", broj 142/2012.) profesionalni korisnici, distributeri i savjetnici moraju položiti osnovni modul izobrazbe do 26. studenoga 2015. godine. Naime, do navedenog roka države članice Europske unije dužne su zabraniti prodaju, kupovinu i primjenu pesticida osobama koje nemaju odgovarajuću izobrazbu i položen ispit za sigurno rukovanje i primjenu pesticida.

Kako bi obveznici izobrazbe lakše stekli potrebnu razinu znanja, Ministarstvo poljoprivrede ovlastilo je institucije za provedbu izobrazbe i polaganje ispita. Izobrazbu i polaganje ispita organiziraju ovlaštene institucije za provedbu izobrazbe, a predavanja drže ovlaštani predavači. Izobrazba se sastoji od osnovne i dopunske izobrazbe. Osnovna izobrazba traje najmanje 15 školskih sati. Nakon stjecanja osnovne izobrazbe obveznici izobrazbe obvezni su najmanje svake pete godine pristupiti dopunskoj izobrazbi koja traje najmanje 5 školskih sati.

Svrha je izobrazbe upozoriti profesionalne korisnike s mogućim opasnostima za zdravlje ljudi, životinja i za okoliš te upoznati s mjerama za smanjenje rizika od uporabe sredstava za zaštitu bilja.

Također, u skladu s propisima o održivoj uporabi pesticida, strojevi za primjenu pesticida koje koriste profesionalni korisnici podliježu redovitom pregledu. Pregledom se provjerava zadovoljavaju li strojevi za primjenu određene tehničke zahtjeve radi postizanja visoke razine zaštite zdravlja ljudi, životinja i okoliša. Najmanje jednom moraju biti pregledani do 26. studenog 2016. godine. Nakon tog datuma profesionalni korisnici mogu koristiti samo strojeve koji su uspješno prošli pregled i imaju znak o obavljenom pregledu.

Prskalice i raspršivači podliježu redovitom pregledu najmanje jednom u razdoblju od 3 godine te se znak o pregledu izdaje na razdoblje od 3 godine. Novi strojevi za primjenu su izuzeti od pregleda. Novim prskalicama i raspršivačima smatraju se oni koji su prodani nakon 1. siječnja 2013. godine. Ovi strojevi dobivaju znak o obavljenom pregledu na razdoblje od 5 godina od dana kupovine. Rabljeni strojevi za primjenu koji su kupljeni u nekoj od država Europske unije i imaju znak o obavljenom pregledu nadležnog tijela u toj državi, također su izuzeti od redovitog pregleda uz uvjet da su tehnički zahtjevi za pregled i učestalost redovitih pregleda u toj državi isti kao i u Hrvatskoj (3 godine). Od pregleda su izuzete sve ručne prskalice, ledne prskalice na mehanički, baterijski i motorni pogon i ledni raspršivači na motorni pogon. Redovite preglede mogu obavljati samo one ispitne stanice koje imaju ovlaštenje Ministarstva poljoprivrede.

8.2.4. Tržište naftnih derivata

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju odobrila je pravo na potrošnju "plavog goriva" za 2016. godinu, temeljem podnesenog Jedinog zahtjeva za izravna plaćanja u 2015. godini, sukladno Pravilniku o primjeni zakona o trošarinama što se odnosi na plinsko ulje obojeno plavom bojom za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi ("Narodne novine" broj 156/13.).

Odobrene količine plavog goriva dostupne su poljoprivrednicima na karticama od 8. siječnja 2016. godine. Godišnju kvotu na karticama za plavi dizel poljoprivrednici mogu iskoristiti do 31. prosinca svake godine, a nova kvota im se dodjeljuje u siječnju sljedeće godine. Pravo na potrošnju "plavog goriva" za 2016. godinu odobreno je za 85.184 poljoprivredna gospodarstva, a ukupna dodijeljena količina plavog goriva iznosi 171.334.381,07 litara.

8.3. Isplata potpore za proizvodnju 2015. godinu od Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za proizvodnju 2015. godinu osigurala je ukupno za izravnu potporu 3,4 milijarde kuna (iz RH i EU proračuna), a od toga za izravna plaćanja 2,65 milijardi kuna. Još je osigurano 27,4 milijuna kuna (EU interventna potpora stočarima za krave u proizvodnji mlijeka), 138,6 milijuna kuna (osjetljivi sektori - mliječne krave, rasplodne krmače, duhan i maslinovo ulje) i 596,4 milijuna kuna (IAKS mjere ruralnog razvoja - agrookoliš, ekološka poljoprivreda i područja s posebnim ograničenjima.). U jesen 2015. godine isplaćen je predujam u iznosu od 750 milijuna kuna, a u travnju i svibnju 2016. godine prvi dio potpore u iznosu od 944 milijuna kuna. U drugom dijelu isplate do 30. lipnja 2016. godine poljoprivrednicima će biti isplaćen ostatak novca za izravna plaćanja. Također, poljoprivrednicima će krajem godine biti isplaćen i predujam za proizvodnju 2016. godinu u iznosu od 776 milijuna kuna.

9. VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

U tablici 20. prikazane su površine voćnjaka i vinograda u Republici Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji.

Tablica 20. Površine voćnjaka i vinograda u Republici Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji (Obrađeno poljoprivredno zemljište u Arkodu na dan 22. rujna 2015.)

Kultura	Republika Hrvatska	Osječko-baranjska županija
Voćnjaci	31.129	4.510
Vinogradi	20.882	2.487
Ukupno	52.011	6.997

Izvor podataka: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Prema podacima iz Arkoda na dan 22. rujna 2015. godine (Površine obrađenog poljoprivrednog zemljišta) u Republici Hrvatskoj ima 52.011 hektara voćnjaka i vinograda, a u Osječko-baranjskoj županiji 6.997 hektara ili 13,45% površina od ukupnih površina u Republici Hrvatskoj.

Tablica 21. Površine po vrstama voća i površine vinograda u RH (2015. godina)

Voćna vrsta	Površina u hektarima
Jabuke	6.832
Šljive	6.463
Višnje	3.117
Trešnje	930
Kruške	1.853
Breskve i nektarine	1.889
Marelice	409
Lijeska	2.391
Orah	7.025
Jagode	220
Vinogradi	20.882
UKUPNO	52.011

Izvor podataka: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

U tablici 21. prikazane su površine voćnjaka po vrstama i površine vinograda u Republici Hrvatskoj. U Republici Hrvatskoj najzastupljenija je voćna vrsta orah koji je zasađen na 7.025 ha, zatim jabuke na 6.832 ha, šljive na 6.463 ha te višnje na 3.117 ha.

U Osječko-baranjskoj županiji obzirom na klimu i tlo postoje optimalni uvjeti za proizvodnju voća i grožđa. Budući da je proizvodnja voća i grožđa znatno profitabilnija u odnosu na ratarsku proizvodnju te da još uvijek prevladava usitnjenost seljačkih gospodarstava s malim poljoprivrednim površinama nedostatnim za profitabilnu ratarsku proizvodnju, nameće se potreba za povećanjem površina zasađenih voćnjacima i vinogradima. Uz navedeno Republika Hrvatska ima veoma povoljne prirodne uvjete te dugu tradiciju za gajenje dugogodišnjih nasada (voćnjaka i vinograda). Raznolikost prirodnih čimbenika, autohtonost pojedinih vrsta i sorata, posebno sorata vinove loze čine ovu proizvodnju posebnom i prepoznatljivom te u svijetu moguće konkurentnom. Na žalost zbog niza različitih čimbenika površine zasađene voćnjacima i vinogradima ne zadovoljavaju potrebe Republike Hrvatske za proizvodnjom voća i grožđa. Nedostatak površina zasađenih voćnjacima i vinogradima te time nedovoljna proizvodnja voća i grožđa rezultira sve većim uvozom dok je izvoz gotovo izostao, posebno na tržištu zapadno europskih zemalja. U Republici Hrvatskoj u 2015. godini uvezeno je 194.647 tona svježeg voća i grožđa. Također se uvoze i velike količine voćnih prerađevina.

Obzirom na novo zasađene voćnjake i vinograde, posljednjih deset godina na području naše Županije znatno se povećala proizvodnja voća na obiteljskim gospodarstvima i poljoprivrednim tvrtkama, međutim za postizanje još boljih ekonomskih rezultata i bolje kakvoće voća neophodni su skladišni i hladni prostori za čuvanje voća. Da bi se povećala vrijednost visokokvalitetnih proizvoda također je potrebno kontinuirano poboljšanje pakiranja i konfekcioniranja proizvoda.

U Republici Hrvatskoj ukupni kapaciteti ULO hladnjača u centrima za otkup voća i povrća iznose oko 40.000 tona, a prema procjenama Hrvatske voćarske zajednice s obzirom na dosadašnja ulaganja u nove voćnjake za dvije do tri godine trebati će nam oko 100.000 tona. Problem je što ULO hladnjače nisu ravnomjerno raspoređene na cijelom području Republike Hrvatske i što su vlasnici veletrgovci, a ne udruge i zadruge voćara. Najveći broj otkupnih centara u zemlji okuplja tvrtka Agrofructus, specijalizirana za otkup i prodaju voća i povrća koja u Hrvatskoj posjeduje sedam velikih otkupnih centara, a od toga jedan u Osječko-baranjskoj županiji u Donjem Miholjcu. Kapacitet ULO-hladnjače u Donjem Miholjcu iznosi 2.500 tona. Također u Osječko-baranjskoj županiji se nalazi još ULO-hladnjača tvrtke Baretid kapaciteta 2.100 tona i tvrtke Baranjski voćnjaci kapaciteta 2.700 tona.

U Osječko-baranjskoj županiji u sljedeće dvije godine bi se trebao izgraditi Regionalni distributivni centar za voće i povrće, koji je prijeko potreban za snažniji razvoj slavonsko-baranjske poljoprivredne proizvodnje. Poslovni prostori distributivnog centra gradit će se na prostoru Slobodne zone Osijek i okupit će najveći broj proizvođača voća i povrća, a svojim kapacitetima i uslugama zadovoljit će potrebe svih proizvođača iz Slavonije i Baranje. Regionalni distributivni centar za voće i povrće sadržavat će različite tehnologije hlađenja od ulo režima do komora za smrzavanje voća i povrća, što bi trebalo smanjiti uvoz voća i povrća u Republiku Hrvatsku. Vrijednost investicije iznosi između 50 i 70 milijuna kuna, a najvećim dijelom će se financirati iz fondova EU. Projekt Regionalnog distributivnog centra za voće i povrće podržan je i u ostalim županijama Istočne Hrvatske, a tehničku pomoć za pripremu potrebne dokumentacije odobrilo je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU te je Župan Osječko-baranjske županije s navedenim Ministarstvom 2014. godine potpisao Sporazum o tehničkoj suradnji.

10. PROGRAMI UNAPRJEĐENJA POLJOPRIVREDE

Osječko-baranjska županija pokrenula je niz projekata s ciljem razvoja i unapređenja poljoprivrede na području naše Županije. Potrebna financijska sredstva za provedbu razvojnih projekata u poljoprivredi Županija je osigurala iz prihoda od raspolaganja poljoprivrednima zemljištem u vlasništvu države, sukladno propisima koji reguliraju navedeno.

10.1. Poticanje biljne proizvodnje

10.1.1. Sufinanciranje projekta "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima"

Projekt "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" radi praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta i utvrđivanja preporuka za gnojidbu s ciljem optimizacije gnojidbe i postizanja visokih i stabilnih prinosa u granicama ekonomičnosti provodi se od 2003. godine. Projekt se provodi u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, Agencijom za poljoprivredno zemljište i Poljoprivrednim fakultetom u Osijeku. Neposredni korisnici rezultata analize tla i preporuke za gnojidbu usjeva su obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrtnici, zadruge i trgovačka društva. Maksimalan broj analiza po jednom poljoprivrednom gospodarstvu utvrđuju jedinice lokalne samouprave koje sudjeluju u Projektu.

Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Narodne novine" broj 39/13. i 48/15.) u članku 7. utvrdio je obvezu fizičkih i pravnih osoba da prate stanje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države kojeg koriste na temelju ugovora o zakupu, zakupu zajedničkog pašnjaka i zakupu za ribnjake. Praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta obavlja Agencija za poljoprivredno zemljište na temelju analize tla po službenoj dužnosti ili na zahtjev korisnika, tijekom prve godine nakon uvođenja u posjed i zadnje godine prije isteka ugovora o zakupu, zakupu zajedničkog pašnjaka i zakupa za ribnjake te periodično najmanje svake pete godine, a za korisnike koji su upisani u upisnik integrirane proizvodnje po zahtjevima takve proizvodnje. Troškove analize tla snosi korisnik zemljišta.

Skupština Osječko-baranjske županije 28. travnja 2015. godine donijela je Zaključak o provedbi projekta "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini, radi praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta i utvrđivanja

preporuka za gnojidbu, s ciljem optimizacije gnojidbe i postizanja visokih i stabilnih prinosa u granicama ekonomičnosti, uz smanjivanje ekološkog opterećenja okoliša, a Župan 9. srpnja 2015. godine Zaključak o provedbi Projekta "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini.

Sporazumi o provedbi Projekta "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini između Županije, Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku, Agencije za poljoprivredno zemljište i 40 jedinica lokalne samouprave (7 gradova i 33 općine) potpisani su 21. srpnja 2015. godine.

U Projekt "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" u 2015. godini uključilo se 7 gradova i 33 općine. U projektu nisu sudjelovale općine Đurđenovac i Strizivojna. U sufinanciranju uzoraka analiza tla Osječko-baranjska županija sudjeluje sa 40%, jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine) sa 40% i krajnji korisnici s 20% od ukupne cijene uzorka.

Cijena jednog uzorka iznosi 356,73 kune. U cijenu je uračunato uzimanje uzoraka na terenu, dostava uzoraka u laboratorij, laboratorijska analiza uzorka tla, interpretacija rezultata i preporuka gnojidbe. Informiranje krajnjih korisnika o Projektu na području jedinica lokalne samouprave koje su se uključile u ovaj Projekt, te animiranje istih da sudjeluju u Projektu, izbor korisnika usluga i naplaćivanje iznosa od 71,35 kuna od krajnjih korisnika usluge analize tla, obavljaju općine odnosno gradovi.

U tablici 22. prikazani su podaci o broju uzoraka analize tla s kojim su pojedini gradovi/općine sudjelovali te iznos financijskih sredstava Osječko-baranjske županije, gradova/općina i krajnjih korisnika u zajedničkom Projektu "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" u 2015. godini.

Tablica 22.

GRADOVI/OPĆINE	BROJ UZORAKA ANALIZE TLA	FINANCIJSKA SREDSTVA (kn)		
		Osječko- baranjska županija (40%)	Gradovi/Općine (40%)	Krajnji korisnici (20%)
Beli Manastir	85	12.129,09	12.129,09	6.063,87
Belišće	135	19.263,15	19.263,15	9.632,25
Donji Miholjac	120	17.123,04	17.123,04	8.561,52
Đakovo	150	21.403,80	21.403,80	10.701,90
Našice	120	17.123,04	17.123,04	8.561,52
Osijek	150	21.403,80	21.403,80	10.701,90
Valpovo	135	19.263,15	19.263,15	9.632,25
Antunovac	70	9.988,44	9.988,44	4.994,22
Bilje	100	14.269,20	14.269,20	7.134,60
Bizovac	90	12.842,28	12.842,28	6.421,14
Čeminac	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Čepin	120	17.123,04	17.123,04	8.561,52
Darda	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Donja Motičina	25	3.567,50	3.567,50	1.783,25
Draž	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Drenje	100	14.269,20	14.269,20	7.134,60
Erdut	100	14.269,20	14.269,20	7.134,60
Ernestinovo	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Feričanci	35	4.994,22	4.994,22	2.497,12
Gorjani	34	4.851,53	4.851,53	2.425,76
Jagodnjak	70	9.988,44	9.988,44	4.994,22
Kneževi Vinogradi	120	17.123,04	17.123,04	8.561,52

Koška	69	9.845,75	9.845,75	4.922,82
Levanjska Varoš	30	4.280,76	4.280,76	2.140,38
Magadenovac	90	12.842,28	12.842,28	6.421,14
Marijanci	30	4.280,76	4.280,76	2.140,38
Petlovac	60	8.561,52	8.561,52	4.280,76
Petrijevci	70	9.988,44	9.988,44	4.994,22
Podgorač	45	6.421,25	6.421,25	3.210,37
Podravska Moslavina	30	4.280,76	4.280,76	2.140,38
Popovac	70	9.988,44	9.988,44	4.994,22
Punitovci	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Satnica Đakovačka	20	2.853,80	2.853,80	1.427,00
Semeljci	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Šodolovci	30	4.280,76	4.280,76	2.140,38
Trnava	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Viljevo	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Viškovci	35	4.994,22	4.994,22	2.497,12
Vladislavci	35	4.994,22	4.994,22	2.497,12
Vuka	30	4.280,76	4.280,76	2.140,38
Ukupno	2.803	399.965,68	399.965,68	199.982,83

Izvor podataka: jedinice lokalne samouprave Osječko-baranjske županije,

Obrada: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

Ukupna vrijednost Projekta bila je 999.914,19 kuna. Osječko-baranjska županija sufinancirala je Projekt "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" s ukupno 399.965,68 kuna, jedinice lokalne samouprave s ukupno 399.965,68 kuna, a krajnji korisnici s ukupno 199.982,83 kune.

U tablici 23. prikazan je usporedni pregled o sudjelovanju gradova/općina u zajedničkom projektu "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" od 2003. do 2015. godine, uz napomenu da se 2013. godini projekt se nije provodio.

Tablica 23. Prikaz provedbe projekta po godinama

Godina	Broj gradova/općina	Broj uzoraka	Vrijednost projekta (kn)
2003.	12	2.307	450.000,00
2004.	23	2.965	896.319,50
2005.	25	3.290	994.567,00
2006.	27	3.305	999.101,50
2007.	26	3.306	999.403,80
2008.	34	2.985	999.995,00
2009.	35	2.985	999.995,00
2010.	30	2.686	999.871,92
2011.	39	2.846	999.002,92
2012.	39	2.803	999.914,19
2014.	40	2.803	999.914,99
2015.	40	2.803	999.914,99
Ukupno:		35.084	11.338.000,01

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

U kontekstu provedbe ovoga Projekta u 2013. godini, Skupština Osječko-baranjska županije i Župan donijeli su provedbene akte, ali radi preustroja Zavoda za tlo i prelaska iz Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo u Agenciju za poljoprivredno zemljište, Sporazum o provedbi projekta "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" na području Osječko-baranjske županije u 2013. godini nije zaključen.

10.1.1.1. Relativna pogodnost zemljišta za usjeve Osječko-baranjske županije

Prioritet Osječko-baranjske županije, kada je tlo u pitanju, uspostava je informacijskog sustava zaštite tla, inventarizacija podataka o tlu i zemljištu, određivanje najkvalitetnijih zemljišta za poljoprivrednu namjenu, te zaštita tla i očuvanje hranidbenih vrijednosti uvažavajući načela održivog gospodarenja i zaštite tla.

Racionalna, ekonomski isplativa primarna organska proizvodnja podrazumijeva primjenu gnojiva u količinama koje odgovaraju potrebama i stanju biljaka (usjeva, povrća, nasada), plodnosti tla, profitabilnosti rada i uloženi sredstava te istovremeno vodi računa o vremenskim uvjetima, okolišu i mogućem prinosu.

Projekt Osječko-baranjske županije "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" provodi se od 2003. godine. Svake godine se na terenu uz pomoć GPS uzme i u laboratorijima analizira oko 3000 uzoraka iz 40-ak općina i gradova.

Kontrola plodnosti u našoj Županiji znanstveno je utemeljena, suvremeno koncipirana, podaci se čuvaju u interpretacijskoj bazi, a rezultati prikazuju u GIS-u na kartama produktivnosti naših poljoprivrednih površina. Projekt vodi i koordinira Poljoprivredni fakultet, Zavod za kemiju, biologiju i fiziku tla, a terenski i laboratorijski dio odrađuje Agencija za poljoprivredno zemljište. Ukupno je analizirano do sada više od 30.000 uzoraka tla i izdano isto toliko preporuka za gnojidbu različitih usjeva uz savjete kako otkloniti "faktore minimuma", popraviti plodnost naših oranica, eliminirati loše efekte kiselosti tla i postići što više prinose uz visoku kakvoću poljoprivrednih proizvoda poštujući principe "Dobre poljoprivredne prakse".

Biološki proces primarne produkcije hrane izuzetno je složen i dinamičan pa se u rješavanju kompleksne problematike gnojidbe može očekivati brz napredak samo uz primjenu kompjutorske tehnologije, korištenjem podataka o svim relevantnim svojstvima tla, modeliranjem raspoloživosti hranjiva i potreba biljaka te bilanciranjem hranjiva ovisno o različitim agroekološkim uvjetima proizvodnje. Kompjutorski model procjene pogodnosti za usjeve, podržan GIS-om, pokazao se brzim i efikasnim uz dovoljnu pouzdanost i sve više naših poljoprivrednih proizvođača provode analizu svojih poljoprivrednih površina.

Metodologija kontrole plodnosti naše Županije obuhvaća i rješavanje problema kiselih tala. Naime, acidifikacija poljoprivrednih tala Republike Hrvatske veliki je problem, a na području naše Županije je oko 55% površina kiselog tla, od čega oko 20% površina je jako do ekstremno kiselo uz trend daljeg zakiseljavanja, ponajviše na tlima na kojima se prakticira intenzivna poljoprivreda. Niska pH vrijednost dovodi do niza negativnih pojava u tlu, kao što su slabija bioraspoloživost hranjiva, narušavanje strukture tla, pad mikrobiološke aktivnosti tla, itd. uz pad prinosa i njegove kakvoće. Zbog toga se kao obvezna mjera popravke kiselih tala preporuča kalcizacija, ali uz detaljnu kemijsku analizu tla i uvažavanje ostalih mjera popravke (humifikacija, fosfatizacija, primjena mikroelemenata i dr.). Vrlo efikasno sredstvo za kalcizaciju je saturacijski mulj ili karbokalk koji proizvodi Tvornica šećera Osijek, a do nedavno je tretiran kao otpad. Primjenom karbokalka, uz popravku kiselih tala, ujedno se rješava i njegovo ekološki prihvatljivo zbrinjavanje.

U tablici 24. prikazana je relativna pogodnost zemljišta za usjeve u Osječko-baranjskoj županiji na temelju indikatora pogodnosti kojima raspolaže Zavod za kemiju, biologiju i fiziku tla Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku. Uključeno je 17.500 uzoraka tla iz projekta "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" na području Osječko-baranjske županije. Podaci su prikazani sukladno FAO klasifikaciji pogodnosti zemljišta, ali se metodologija znatno razlikuje od FAO jer je prilagođena našim agroekološkim uvjetima.

Tablica 24. Relativna pogodnost zemljišta za usjeve

	Klasa pogodnosti	Relativna pogodnost %	Ukupno ha	Bez šumskih površina
Nepogodno	N2	0-20	0	0
	N1	20-40	65.428,71	51.751,91
Pogodno	P3	40-60	130.728,60	86.142,41
	P2	60-80	179.447,89	132.789,62
	P1	80-100	37.855,33	30.772,75
		Županija ha	413.460,53	301.456,69

Izvor podataka: Zavod za kemiju, biologiju i fiziku tla Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku

10.1.1.2. Područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima

Pravilnikom o određivanju područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima ("Narodne novine" broj 34/15.) određuju se područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima sukladno članku 32. Uredbe (EU) broj 1305/2013. Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) broj 1698/2005.

Status pripadnosti područjima s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima utvrđen je na razini jedinica lokalne samouprave (JLS) temeljem "Studije određivanja područja pod utjecajem prirodnih ili drugih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama" za potrebe provedbe mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. - 2020.

Područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima razvrstavaju se na sljedeće kategorije:

- gorsko planinsko područje - GPP
- područje sa značajnim prirodnim ograničenjima - ZPO
- područje s posebnim ograničenjima - PPO.

Gorsko-planinsko područje obuhvaća one JLS koje na najmanje 50% svog teritorija ispunjavaju sljedeće kriterije:

- Nadmorska visina iznad 700 m,
- Nadmorska visina 500 - 700 m uz nagib veći od 15%,
- Nadmorska visina 400 - 500 m uz nagib veći od 15% ukoliko je vertikalna rasčlanjenost reljefa veća od 500 m.

Ovaj je kriterij primjenjiv samo u slučaju kada JLS graniči s JLS koja je definirana sukladno prvom ili drugom kriteriju.

Područje sa značajnim prirodnim ograničenjima obuhvaća one JLS koje na najmanje 60% svog teritorija ispunjavaju sljedeće kriterije i granične vrijednosti definirane u Prilogu III Uredbe (EU) br. 1305/2013:

- Niska temperatura;
- Suša;
- Ograničena propusnost tla;
- Nepovoljna tekstura i kamenitost;
- Plitka ekološka dubina;
- Nepovoljna kemijska svojstva;
- Nagib.

Područje s posebnim ograničenjem obuhvaća one JLS koje na najmanje 50% svog teritorija imaju karakteristike krša.

Prema navedenom Pravilniku samo deset jedinica lokalne samouprave s područja Osječko-baranjske županije pripadaju području s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima. Svrstane su u Područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i to su: Bizovac, Đurđenovac, Ernestinovo, Koška, Levanjska Varoš, Petrijevci, Podgorač, Strizivojna, Šodolovci i Trnava.

Prema Pravilniku o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja ("Narodne novine" broj 20/16. i 39/16.), kako bi se omogućio nastavak poljoprivredne proizvodnje u područjima gdje postoje prirodna ili posebna ograničenja za poljoprivrednu aktivnost, korisnicima zemljišta na tim područjima dodjeljuju se dodatna plaćanja. Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPO) iznosit će 119,85 eura/ha s tim da se odobreni iznos za mjeru Plaćanja s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima smanjuje ovisno o veličini zatražene površine.

Smanjenje iznosi 20% za zatraženih od 20-50 ha, 30% za zatraženih od 50 do 100 ha i 50% za zatraženih više od 100 ha. Potpora se može ostvariti za ARKOD parcelu koja ima minimalno 50% površine u području koje je označeno kao područje s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima.

Također poljoprivredni proizvođači s područja sa značajnim prirodnim ograničenjima kroz Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. u okviru mjere 4. Ulaganja u fizičku imovinu, podmjera 4.1. potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva, tip operacije Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava i tip operacije Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš, prilikom prijave na natječaj za korištenje sredstava iz navedenog Programa mogu ostvariti dodatni intenzitet potpore koji se uvećava za 20 postotnih bodova.

Temeljem projekta, "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" na području Osječko-baranjske županije do 2015. godine analizirano je više od 30.000 uzoraka tla, te se svi dobiveni podaci iz provedbe navedenog projekta čuvaju u interpretacijskoj bazi koja se nalazi na Poljoprivrednom fakultetu u Osijeku, a Agencija za poljoprivredno zemljište koja se nalazi u sastavu Ministarstva poljoprivrede i koja je uključena u provedbu navedenog projekta, može raspolagati prikupljenim podacima vezanim uz analize tla u svrhu uspostave Informacijskog sustava o poljoprivrednom zemljištu sukladno članku 58. Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Narodne novine" broj 39/13. i 48/15.).

Temeljem dobivenih podataka na osnovu analiza tla na području Osječko-baranjske županije utvrđeno je da tla imaju nepovoljna kemijska svojstva (nizak pH), te da je više od 50 % tala područja Osječko-baranjske županije kiselo, a u članku 2. stavku 2. Pravilnika o određivanju područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima navodi se da su područja sa značajnim prirodnim ograničenjima obuhvaćaju jedinice lokalne samouprave koje na najmanje 60 % svog teritorija ispunjavaju kriterije i granične vrijednosti definirane u Prilogu III Uredbe (EU) br. 1305/2013., gdje se između ostalih kriterija navodi i nepovoljna kemijska svojstva tla.

Slijedom navedenog, Ministarstvu poljoprivrede trebalo bi analizirati podatke koji su dobiveni provođenjem navedenog projekta, te da na temelju tih podataka razmotri mogućnost uvrštavanja u područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima i ostale jedinice lokalne samouprave na području Županije koje ispunjavaju potrebne kriterije.

10.1.2. Provedba programa navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem na području Osječko-baranjske županije

Navodnjavanje je jedna od agrotehničkih mjera u biljnoj proizvodnji kojom se tlu dodaju potrebne količine vode za optimalni razvoj biljke. Poljoprivredna proizvodnja je proizvodnja koja najviše ovisi o klimatskim uvjetima, a u vrijeme velikih klimatskih promjena navodnjavanja je ključni element za osiguranje stabilnih prinosa i poboljšanje kvalitete usjeva.

U cilju provedbe organiziranog navodnjavanja, Vlada Republike Hrvatske na svojoj 121. sjednici od 17. studenoga 2005. godine, usvojila je Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama (NAPNAV). Cilj Programa je da se organiziranjem navodnjavanja, te okrupnjavanjem poljoprivrednog zemljišta, izmjenom strukture poljoprivredne proizvodnje, uvođenjem dohodovnih kultura, osiguraju preduvjeti za primjenu novih tehnologija u uvjetima navodnjavanja, što bi trebalo rezultirati boljim korištenjem prirodnih resursa za učinkovitiju poljoprivrednu proizvodnju, a u konačnici voditi razvoju ruralnih prostora.

Prema veličini navodnjavanih površina Republika Hrvatska se nalazi na jednom od posljednjih mjesta u Europi. Službeni podaci ukazuju da se u Hrvatskoj navodnjavalo 1,360% obradivih poljoprivrednih površina. S obzirom na postojeće prirodne potencijale, a to su kvaliteta tla, bogati vodni resursi uz klimatske pogodnosti, nedvojbeno je da ih je potrebno koristiti za učinkovitiju poljoprivrednu proizvodnju. Analize pokazuju da se suše u Hrvatskoj javljaju u prosjeku svake treće do pete godine, a ovisno o intenzitetu i dužini trajanja, mogu smanjiti urode raznih kultura od 20-80%.

Navodnjavanje je jedna od mjera kojom se štete od suše mogu smanjiti, a u nekim područjima i potpuno izbjeći. Redukcije prinosa poljoprivrednih kultura uzgajanih bez navodnjavanja na području Republike Hrvatske iznose u prosječnim klimatskim uvjetima od 10 - 60%, a u sušnim i do 90% od biološkog potencijala, ovisno o kulturi, tipu tla i području.

Opći ciljevi NAPNAV-a kao strateške podloge za njegovo provođenje su sljedeći:

- analizirati i kvantificirati potencijale za sustavno uvođenje navodnjavanja u Republici Hrvatskoj,
- definirati prava i obveze svih sudionika u sustavu navodnjavanja,
- dokument treba biti kvalitetna osnova za planiranje uvođenja sustava za navodnjavanje, izgradnju infrastrukture i realizaciju planova proizvodnje poljoprivrednih kultura u novim uvjetima organizirane i nadzirane primjene navodnjavanja.

Prema veličini sustave za navodnjavanje dijelimo u nekoliko kategorija. U kategoriju vrlo malih sustava pripadaju navodnjavane površine manje od 5 ha, a malima se smatraju oni na površinama od 5-10 ha, a koristi ih jedno ili više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Sustavi srednje veličine odnose se na navodnjavane površine od 10 - 200 ha, a potencijalni korisnici su jedno ili više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, jedna ili više zadruga, te trgovačka društva, a potrebna je suglasnost svih sudionika. Veliki sustavi smatraju se oni koji se izgrađuju za navodnjavanje površina većih od 200 ha, a potencijalni korisnici su više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, jedna ili više zadruga, te jedno ili više trgovačkih društava, te je potrebna suglasnost 70% korisnika u obuhvatu samog sustava navodnjavanja.

Prema Nacionalnom projektu navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama - NAPNAV, ukupna investicija do 2010. godine trebala je iznositi 318.500.000 eura, a do 2020. godine 591.500.000 eura. Navedenim dokumentom predviđeno je da će izgradnju vodozahvata i distribucijske mreže financirati Vlada Republike Hrvatske, dok u sustav za navodnjavanje ulaže krajnji korisnik. Tako je ukupna investicija države do 2010. godine trebala iznositi 213,4 milijuna eura, a do 2020. godine 396 milijuna eura. Do 2010. godine bila je planirana izgradnja sustava za navodnjavanje na 35.000 ha poljoprivrednih površina, odnosno do 2020. godine na ukupno 65.000 ha.

U skladu s NAPNAV-om, Plan navodnjavanja područja Osječko-baranjske županije donijela je Skupština Županije 11. ožujka 2006. godine ("Županijski glasnik" broj 3/06.). Plan navodnjavanja sadrži devet poglavlja i predstavlja opsežan i sustavno izrađen planski dokument koji je odlična osnova za daljnje detaljnije rješavanje konkretnih projekata navodnjavanja na pojedinim lokacijama Županije, a izrađen je sukladno projektnom zadatku i utemeljen u postojećoj zakonskoj regulativi.

Plan navodnjavanja na području Osječko-baranjske županije definirao je smjernice, kriterije i ograničenja za planski razvoj navodnjavanja područja, prijedlog plana i njegove faze realizacije, prijedlog izvora financiranja, te osnove upravljanja i gospodarenja vodnim resursima u svrhu navodnjavanja. Plan je baziran na potrebama za uvođenje navodnjavanja kao osnovom za daljnji opstanak i razvoj poljoprivrede. Predložena konceptijska rješenja utemeljena su u postojećim uvjetima i zasnovana na ostalim važnim studijskim i dokumentacijskim elaboratima kao što su Nacionalni plan navodnjavanja Republike Hrvatske i Vodnogospodarska osnova Republike Hrvatske s kojima su u potpunosti kompatibilni, a razmotrena je i mogućnost utjecaja izgradnje vodne stepenice Osijek.

U tablici 25. prikazani su sustavi navodnjavanja i provedba plana navodnjavanja na području Osječko-baranjske županije.

Tablica 25. Provedba Plana navodnjavanja Osječko-baranjske županije, stanje travanj 2016. godine

	ha	Izrađena dokumentacija	Napomena	Projektantska vrijednost investicije	Planirana izgradnja		Korisnik
					početak	kraj	
1. SN Baranja s lateralnim kanalom K. Vinogradi-Zmajevac	5.000	IP,GP	U izgradnji	105.000.000,00	2013.	2016.	Belje d.d. (3.200 ha) i privatni korisnici
2. SN Mala šuma veliki vrt	78	IP,GP	Podnesen zahtjev za GD	5.000.000,00	2016.	2018.	Mali korisnici
3. SN Budinci - Krndija	565	IP,GP	Imovinsko pravni odnosi	17.200.000,00	2016.	2017.	Žito d.o.o.
4. SN Dalj 1. faza	906	IP,GP	U izradi Glavni projekt	38.700.000,00	2016.	2017.	Novi agrar d.o.o.
5. SN Poljoprivredni institut Osijek	205	IP,GP	Poljoprivrednom institutu oduzeto 40 ha zemljišta, nužna izmjena IP, GP	6.000.000,00	2016.	2018.	Poljoprivredni institut Osijek
6. SN Karašica - revitalizacija vodotoka		IP	Glavna ocjena na ekološku mrežu	27.000.000,00	2017.	2019.	
7. SN Karašica 1. faza podsustav Kapelna	1.216	IP	Glavna ocjena na ekološku mrežu	29.000.000,00	2017.	2019.	Mali korisnici i poljoprivredne zadruge
8. SN Karašica 2 faza podsustav Miholjac Viljevo	682	IP	Glavna ocjena na ekološku mrežu	16.600.000,00	2017.	2019.	Mali korisnici i poljoprivredne zadruge
9. SN Karašica 3. faza podsustav Kitišanci	1.198	IP	Glavna ocjena na ekološku mrežu	26.200.000,00	2017.	2019.	Mali korisnici i poljoprivredne zadruge
10. SN Karašica 4. faza podsustav Miholjački Poreč	490	IP	Glavna ocjena na ekološku mrežu	12.000.000,00	2017.	2019.	Mali korisnici i poljoprivredne zadruge
11. SN Dravski rit	1.690	Studija navodnjavanja	U izradi GP	47.000.000,00	2017.	2019.	Belje d.d., Fermopromet d.o.o. i privatni korisnici
12. SN Puškaš	925	IR, SP-LD, IP (2013.)	U izradi GP	5.000.000,00	2017.	2019.	Belje d.d., PZ Bajmak
13. SN Baranjsko brdo	368	PFS (2013.)	U izradi GP	8.000.000,00	2017.	2019.	Werkos d.o.o., privatni korisnici
Ukupno Županija	13.323		Ukupno	342.700.000,00			
			+ PDV	78.821.000,00			
				421.521.000,00			

Izvor: Hrvatske vode, Jedinica za NAPNAV-a

11. SURADNJA SA ZNANSTVENIM INSTITUCIJAMA

11.1. Sufinanciranje razvojnih projekata u cilju unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje na području Osječko-baranjske županije

Suvremeni razvitak poljoprivrede više nego ikada do sada temelji se na rezultatima znanstvenih istraživanja i njihovoj praktičnoj primjeni u uzgoju bilja i stoke. Hrvatska poljoprivreda se nalazi na prekretnici iz intenzivne poljoprivrede u poljoprivredu koja nužno predviđa znanost kao preduvjet, odnosno temelj donošenju razvojnih odluka.

Sustav znanstveno istraživačke djelatnosti u Osječko-baranjskoj županiji je organiziran preko programa trajne znanstveno istraživačke djelatnosti koju provodi Poljoprivredni institut Osijek, Poljoprivredni fakultet u Osijeku, Ekonomski fakultet i Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo u Osijeku. Ove visoko školske, odnosno znanstvene institucije provode temeljna te dio primjenjivih istraživanja, koja se financiraju iz državnog proračuna. Ostatak primjenjivih i razvojnih istraživanja putem ugovornih znanstvenih projekata financira se od strane lokalne zajednice ili privatnog sektora. Provodeći opću znanstveno istraživačku politiku u poljoprivredi u Proračunu Osječko-baranjske županije osiguravana su sredstva za sufinanciranje razvojnih projekata iz područja istraživanja tržišta i marketinga u poljoprivredi, istraživanja o preradi, skladištenju i čuvanju poljoprivrednih proizvoda, kao i znanstveni projekti vezani uz navodnjavanje, stočarsku proizvodnju, dugogodišnje nasade i ekološku proizvodnju.

11.2. Sufinanciranje znanstvenih projekata u 2015. godini

U 2015. godini odobrena je potpora Prehrambeno-tehnološkom fakultetu iz Osijeka u iznosu od 15.000,00 kuna za istraživački projekt primjenjiv u poljoprivredi pod nazivom "Istraživanje kemijskih, tehnoloških i nutritivnih svojstava čepinskog kupusa - osnova za izradu specifikacija u postupku zaštite izvornosti", a voditelj istraživačkog projekta je prof.dr.sc. Drago Šubarić. Rezultate ovoga projekta koristit će udruga pod nazivom "Čepinski kupus", a u cilju provedbe postupka zaštite čepinskog kupusa oznakom izvornosti.

Prehrambeno-tehnološki fakultet proveo je istraživanja vezana za ispitivanja svojstava čepinskog kupusa (udio fenolnih kiselina, ukupnih polifenola, ukupnih flavonoida, a od antioksidacijske aktivnosti ABTS i DPPH metodama). Dobiveni rezultati bit će dio Specifikacije proizvoda s kojom će se ići u postupak zaštite naziva proizvoda zaštićenom oznakom izvornosti.

U suradnji sa Sveučilištem Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivrednim fakultetom u Osijeku, Prehrambeno-tehnološkim fakultetom Osijek, Ekonomskim fakultetom u Osijeku i Poljoprivrednim institutom Osijek u razdoblju od 2003. do 2015. godine ukupno je sufinancirano 118 projekata u ukupnom iznosu od 3.470.000,00 kuna.

12. ZAKLJUČAK

Biljnu proizvodnju u 2015. godini obilježili su nepovoljni klimatski uvjeti (iznadprosječna količina oborina u svibnju i sušno razdoblje u lipnju i srpnju), što je smanjilo prinos svih poljoprivrednih kultura izuzev pšenice. Vrlo dobre prinose pšenice (više od 8 t/ha) ostvarili su oni proizvođači koji su zasijali visoko rodne sorte u agrotehničkim rokovima, primijenili odgovarajuće agrotehničke mjere i zaštili pšenicu od bolesti i korova, dok su oni proizvođači koji su posijali pšenicu nakon agrotehničkih rokova u prevlažno tlo ostvarili znatno manje prinose koji su iznosili od 4 do 4,5 t/ha. Također niže prinose ostvarili su i proizvođači na području Osječko-baranjske županije na kojem je proglašena elementarna nepogoda poplava. Prosječni prinos pšenice roda 2015. godine iznosio je 6,00 t/ha, a ukupno je u Osječko-baranjskoj županiji proizvedeno 288.000 tona pšenice.

Prinosi proljetnih kultura bili su niži od očekivanih zbog visoke temperature zraka i nedostatka vode u tlu tijekom lipnja i srpnja 2015. godine, što je izazvalo štete na proljetnim kulturama i manji prinos. Prosječni prinos kukuruza iznosio je 8,5 t/ha, a proizvedeno je 711.450 tona kukuruza. U proizvodnji suncokreta prosječan prinos iznosio je od 3,0 t/ha i proizvedeno je 30.000 tona suncokreta, a uz prosječan prinos od 3,0 t/ha proizvedeno je i 60.000 tona soje. Također uz smanjenje prinosa ovi nepovoljni vremenski uvjeti odrazili su se i na smanjenje kvalitete.

Cijene svih poljoprivrednih proizvoda u 2015. godini bile su niske, tako da su poljoprivredni proizvođači ostvarili loše financijske rezultate u proizvodnoj 2015. godini. Taj loš financijski rezultat poljoprivredne proizvodnje u 2015. godini, odrazio se na jesensku sjetvu u kojoj su proizvođači zbog nedostatka financijskih sredstava koristili znatno manje mineralnih gnojiva od potreba usjeva za normalan rast i razvoj.

Zbog velike količine oborina koje su u svibnju 2015. godine pale na području Osječko-baranjske županije, a što je izazvalo na dijelu područja Županije poplave, Župan Osječko-baranjske županije na prijedlog Županijskog povjerenstva za procjenu šteta od elementarnih nepogoda proglasio je na dijelu područja Osječko-baranjske županije elementarnu nepogodu poplavu. Elementarna nepogoda poplava proglašena je na području gradova Belišća, Đakova i Valpova te općina Đurđenovac, Magadenovac, Podravska Moslavina i Viljevo za poljoprivredne kulture, dugogodišnje nasade, te stambene i gospodarske objekte. Za područje grada Donji Miholjac u lipnju je za poljoprivredne kulture proglašena elementarna nepogoda tuča.

Također, sagledavajući stanje i opseg posljedica nastalih djelovanje nepovoljnih vremenskih uvjeta izrazito visokih temperatura koji su povezani s nedostatkom vode u tlu, a što je izazvalo štete kod fizičkih i pravnih osoba na području Osječko-baranjske županije, župan je Rješenjem od dana 4. kolovoza 2015. godine proglasio stanje elementarne nepogode - suše za poljoprivredne kulture zasijane u proljetnoj sjetvi 2015. godine, te povrtne i voćarske kulture.

Na temelju dostavljenih konačnih izvješća gradskih i općinskih povjerenstava za procjenu štete od elementarnih nepogoda, Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda izradilo je konačnu procjenu štete od elementarnih nepogoda - poplava, tuče i suše za područje Osječko-baranjske županije, a šteta je potvrđena u ukupnom iznosu od 570.851.435,65 kuna. Od toga ukupnog iznosa šteta kod fizičkih osoba iznosila je 395.218.585,01 kuna, a kod pravnih osoba 175.632.850,64 kune.

Radi unaprjeđenja poljoprivrede na području Osječko-baranjske županije od 2004. godine u Županiji pokrenuto je niz projekata kojima je bio cilj pomoći poljoprivrednim proizvođačima koji ulažu u biljnu proizvodnju, u navodnjavanje, u podizanje dugogodišnjih nasada, u proizvodnju mlijeka, jaja i mesa, kao i onima koji imaju druga ulaganja koja u konačnici predstavljaju ulaganja u razvoj i unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje. Također, ulaganjem u istraživačke projekte Županija u suradnji sa znanstvenim i istraživačkim institucijama stvara uvjete za razvoj poljoprivredne proizvodnje na znanstvenim temeljima i rezultatima provedenih istraživanja. Cilj projekata Osječko-baranjske županije je podizanje poljoprivredne proizvodnje na viši stupanj, na jačanje konkurentnosti, kako bi domaći proizvođači bili u ravnopravnim odnosima s poljoprivrednim proizvođačima drugih zemalja Europske unije.

Republika Hrvatska ulaskom u Europsku uniju u poljoprivredi primjenjuje Zajedničku poljoprivrednu politiku te se financiranje zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje 2014. - 2020. osigurava iz Europskog poljoprivredno-jamstvenog fonda (EPJF) koji osigurava izravnu financijsku pomoć poljoprivrednicima (I stup) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) koji je usmjeren na financiranje programa za ruralni razvoj (II stup).

U Republici Hrvatskoj od 1. siječnja 2015. godine provodi se novi model izravnih plaćanja te je za izravna plaćanja predviđena ukupna omotnica od 373 milijuna eura godišnje, uz postupno povećanje udjela financiranja iz EPJF kroz 10 godina (35% sredstava za 2015.g. isplaćuje se iz EPJF,

40% za 2016.g, itd. do 100% izravnih plaćanja iz EPJF za 2022. godinu.). Dodatno na sredstva Europskog poljoprivrednog jamstvenog fonda, Republika Hrvatska ima mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do 100% iznosa nacionalne omotnice izravnih plaćanja za pojedinu godinu (u skladu s člankom 19. Uredbe 1307/2013).

Temeljem mehanizma "fleksibilnosti između stupova Zajedničke poljoprivredne politike", Republika Hrvatska koristiti 15% godišnje alokacije sredstava EPFRR za financiranje izravnih plaćanja u razdoblju 2015. - 2019. godine. Radi se o dodatnoj alokaciji od 49,8 milijuna eura godišnje, čime se ukupna omotnica za izravna plaćanja povećava na 183.035.000 milijuna eura iz fonda EPJF za 2015.g, uz mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do ukupnog iznosa od 430.425.000 eura za izravna plaćanja za 2015. godinu (uključujući omotnicu za razminirane površine).

Novi se model izravnih plaćanja razlikuje najviše po tome što će se dosadašnja isplata po hektaru (ha) od sada dijeliti na osnovno plaćanje i zeleno plaćanje. Dodatno se uvode programi za mlade i male poljoprivrednike, plaćanja za prve hektare, proizvodno-vezana potpora i konvergencija (izjednačavanje vrijednosti) prava na plaćanja.

Republika Hrvatska ima veliki deficit u vanjskotrgovinskoj razmjeni poljoprivrednih proizvoda i iznimno mali broj poljoprivrednih proizvoda s kojima smo postigli samodostatnost što je jedan od temeljnih zahtjeva Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije. Budući da potencijali hrvatske poljoprivrede, koji se ogledaju u povoljnim agroklimatskim uvjetima, velikom broju najrazličitijih poljoprivrednih kultura i sorti, kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, proizvodima vrhunske kvalitete i tradicije, velikom broju autohtonih i izvornih proizvoda nisu iskorišteni u potpunosti, a obzirom da su ulaskom Republike Hrvatske u EU ostvareni preduvjeti stabilnog i predvidivog razvoja poljoprivrede i mogućnost plasmana poljoprivrednih proizvoda na veliko europsko tržište, treba učiniti sve da se korištenjem fondove EU u poljoprivredi i ruralnom razvoju situacija promjeni te da naši poljoprivredni proizvodi postanu konkurentni na zajedničkom europskom tržištu. Stvaranje konkurentnog poljoprivredno-prehrambenog sektora koji će iskoristiti komparativne prednosti Republike Hrvatske zahtjeva restrukturiranje poljoprivredne proizvodnje s ciljem dobivanja visoko dohodovnih proizvoda deficitarnih na tržištu.

Uvoz i izvoz proizvoda biljne proizvodnje i prateće industrije u 2013., 2014. i 2015. godini

Proizvod	2013. godina			2014. godina			2015. godina		
	Uvoz u USD	Izvoz u USD	Razlika	Uvoz u USD	Izvoz u USD	Razlika	Uvoz u USD	Izvoz u USD	Razlika
UKUPNO POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENA INDUSTRIJA	2.699.972.061	1.498.656.853	-1.201.315.208	3.056.081.711	1.734.663.457	-1.321.418.254	2.513.181.416	1.544.547.933	-968.633.483
Drveće, lukovice, cvijeće	34.687.358	1.959.271	-32.728.087	42.961.289	4.118.007	-38.843.282	32.218.851	3.626.258	-28.592.593
Povrće, korijenje i gomolji za jelo	117.228.606	10.586.257	-106.642.349	129.446.335	20.803.124	-108.643.211	111.797.445	17.108.433	-94.689.012
Voće za jelo, kore dinja i agruma	182.364.944	22.248.312	-160.116.632	195.905.810	49.447.309	-146.458.501	169.248.184	31.669.503	-137.578.681
Kava, čaj i začini	80.546.461	9.409.121	-71.137.340	85.008.287	14.507.506	-70.500.781	73.105.391	13.940.751	-59.164.640
Žitarice	52.602.665	146.113.213	93.510.548	75.427.826	128.100.380	52.672.554	62.492.272	140.399.548	77.907.276
Proizvodi mlinske ind., sklad, škrob	31.038.916	19.994.766	-11.044.150	34.923.061	22.739.617	-12.183.444	33.397.043	22.544.963	-10.852.080
Uljano sjemenje i plodovi, ljekovito bilje	51.693.361	95.345.464	43.652.103	56.023.600	82.656.154	26.632.554	34.960.620	110.435.629	75.475.009
Šelak, gume smole	5.812.558	81.690	-5.730.868	7.299.522	1.155.555	-6.143.967	5.755.105	1.369.319	-4.385.786
Biljni materijal za pletariju	583.270	59.166	-524.104	1.374.308	1.118.041	-256.267	745.191	358.365	-386.826
Biljne masti i ulja	150.100.000	23.324.803	-126.775.197	138.002.418	41.044.732	-96.957.686	101.340.701	31.699.626	-69.641.075
Šećer i proizvodi od šećera	107.290.591	103.604.517	-3.686.074	114.816.596	135.147.515	20.330.919	109.901.197	100.485.971	-9.415.226
Kakao i proizvodi od kakaa	135.258.820	58.369.777	-76.889.043	176.361.774	86.468.691	-89.893.083	152.323.178	91.339.663	-60.983.515
Proizvodi na bazi žitarica i škroba	218.366.478	115.626.377	-102.740.101	244.103.249	134.707.375	-109.395.874	199.228.668	121.809.277	-77.419.391
Proizvodi od voća i povrća	107.321.697	29.215.071	-78.106.626	124.739.817	35.094.290	-89.645.527	103.140.116	34.004.683	-69.135.433
Proizvodi za hranu razni	191.691.132	191.886.183	195.051	212.404.053	215.002.942	2.598.889	167.971.658	169.086.250	1.114.592
Pića, alkohol i ocat	141.789.548	139.872.512	-1.917.036	187.145.151	156.356.085	-30.789.066	155.910.115	128.575.399	-27.334.716
Duhan i prerađeni nadomjesci duhanu	85.396.400	83.523.668	-1.872.732	81.062.814	76.159.937	-4.902.877	68.693.109	49.048.523	-19.644.586
Ukupna biljna proizvodnja i prateća industrija	1.693.772.805	1.051.220.168	-642.552.637	1.907.005.910	1.204.627.260	-702.378.650	1.582.228.844	1.067.502.161	-514.726.683

Izvor DZS

Obrada: HGK - Sektor za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo